

Sygn. akt VIII U 1786/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2019 r. w Gliwicach

sprawy S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 28 marca 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1786/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 marca 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu S. W.

(W.) prawa do ponownego ustalenia wysokości świadczenia na podstawie art.110 i art.110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy wskazał, że po ponownym ustaleniu podstawy wymiaru w myśl ww. przepisów wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi:

- z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu 1998 – 2007, 115,97%,

- z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, to jest z okresu 1981 – 2017, 249,35%.

Skoro tak obliczone wskaźniki nie są wyższe od dotychczasowego, który wynosi 301,17%, a zatem brak podstaw do ponownego obliczenia wysokości emerytury

w oparciu o art.110 cytowanej ustawy.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że skoro wskaźniki te nie są wyższe niż 250%, to brak podstaw również do przeliczenia emerytury w myśl art.110a ustawy emerytalnej.

Ponadto organ rentowy dodał, że za okresy od 4 września 1974r. do 21 stycznia 1976r., od 19 marca 1976r. do 15 maja 1976r., od 26 maja 1976r. do 2 sierpnia 1976r., od 13 stycznia 1977r. do 7 maja 1977r., od 20 stycznia 1978r. do 10 listopada 1978r. zostały przyjęte minimalne wynagrodzenia z uwagi na brak dokumentacji płacowej.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się przeliczenia świadczenia przy przyjęciu średniego wynagrodzenia za ww. okresy nieudokumentowane. Ubezpieczony wskazał, że pracował w niedziele, na zmiany, uzyskiwał różnego rodzaju premie za szybkie wykonanie pracy, za pracę w przygotowaniu na oddziale, za pracę w czasie nocnym itp.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 12 października 2004r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu S. W. prawo do emerytury górniczej od 2 października 2004r.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury górniczej organ rentowy przyjął zarobki ubezpieczonego z okresu od stycznia 1984r. do grudnia 1993r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 301,17% i został ograniczony do 250%.

W dniu 5 marca 2018r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia załączając do niego zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 30 stycznia 2018r. z (...) Sp. z o.o. we W. z wykazanymi zarobkami z 2017r.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję skarżoną.

Ubezpieczony w okresach spornych był zatrudniony:

- od 4 września 1974r. do 21 stycznia 1976r. w KWK (...) na stanowisku robotnika pod ziemią i od 8 października 1974r. murarza pod ziemią,
- od 19 marca 1976r. do 15 maja 1976r. w Fabryce (...) w R. na stanowisku pomocnika powlekaacza metali na gorąco,
- od 26 maja 1976r. do 2 sierpnia 1976r. w KWK (...) na stanowisku pracownika niewykwalifikowanego pod ziemią,
- od 13 stycznia 1977r. do 7 maja 1977r. w KWK (...) na stanowisku robotnika dołowego pod ziemią,
- od 20 stycznia 1978r. do 10 listopada 1978r. w KWK (...) na stanowisku murarza pod ziemią.

Nie zachowała się dokumentacja płacowa z ww. okresów.

Po przyznaniu prawa do emerytury górniczej ubezpieczony był zatrudniony w Ubojni (...), P.W. (...) M. Ł., Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o., Zakładzie Produkcyjno – Usługowo – Handlowym (...) w T., (...) Sp. z o.o. w T., (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o.

Na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu wynagrodzeń i płac W. S., który dokonał odtworzenia wynagrodzeń ubezpieczonego za lata sporne Sąd ustalił, że stosunek potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego w stosunku do średniego wynagrodzenia krajowego wynosił: w 1974r. – 33,19%, w 1975r. – 91,09%, w 1977r. – 11,95% i w 1978r. – 58,20%. Biegły uwzględnił do obliczenia zarobków ubezpieczonego wynagrodzenie zasadnicze, deputat węglowy i wynagrodzenie specjalne z Karty Górnika. Najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury górniczej ubezpieczonego, bez uwzględnienia wynagrodzenia z okresu przypadającego po przyznaniu prawa do świadczenia – jak wynika z opinii biegłego - wynosi 250,83% i został wyliczony z lat 1975, 1981 – 1995, 1998-2000, 2003.

Najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzenia przypadającego po przyznaniu prawa do emerytury górniczej wynosi 249,35% i został wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z okresu 1981 – 2017.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego oraz akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) i KWK (...).

Sąd podzielił opinię biegłego sądowego W. S. odnośnie odtworzonych przez biegłego zarobków za lata sporne, gdyż została ona sporządzona

w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych. Biegły

w sposób czytelny i precyzyjny dokonał obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonał poszczególnych założeń. Ubezpieczony względem opinii tej nie składał żadnych zastrzeżeń. Zaznaczyć należy, że Sąd nie przyjął przedstawionych przez biegłego wyliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru dla potrzeb przeliczenia świadczenia

z art.110 i art.110a ustawy emerytalnej, gdyż biegły nie wziął pod uwagę zarobków ubezpieczonego przypadających po przyznaniu prawa do emerytury górniczej.

Tymczasem przy uwzględnieniu tych zarobków - z 2017r., najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynosi 249,35%.

Zaznaczyć należy, że ubezpieczony niewątpliwie uzyskiwał wyższe wynagrodzenia niż to ustalił biegły, który do ich wyliczenia prawidłowo przyjął tylko takie składniki wynagrodzenia, które przysługiwały bezwarunkowo. Wobec braku konkretnej dokumentacji brak było bowiem podstaw do ustalenia ich w wyższej wysokości, w szczególności przez uwzględnienie do ich wyliczenia premii i różnego rodzaju dodatków (zmianowych, za pracę nocną, pracę w niedziele itd.). Wobec braku kompletnej dokumentacji płacowej nie ma możliwości wyliczenia wysokości wynagrodzenia oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, wynikające np. z porównania do wynagrodzenia innych pracowników. W wyroku z 4 lipca 2007r. (I UK 36/07, Lex nr 390123) Sąd Najwyższy stwierdził, że w postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzanie wszelkich dowodów. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego wywiedzioną z wysokości premii wypłaconych innym pracownikom. Zaliczenie nieudokumentowanych składników podstawy wymiaru składek (składników wynagrodzenia) mogących mieć wpływ na wzrost świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998r., II UKN 440/97). Podkreślić przy tym należy, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony

lub prawdopodobny. Stąd ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu

lub też zaoferowania dowodów niepozwalających poczynić kategorię ustaleń

lub budzących istotne wątpliwości obciążają stronę. Zatem to na ubezpieczonym, zgodnie

z art.6 k.c., spoczywał obowiązek przedstawienia takich dowodów, które w niebudzący wątpliwości sposób, pozwalałyby na podwyższenie podstawy wymiaru emerytury jeszcze o inne składniki wynagrodzenia, a takich dowodów ubezpieczony nie przedstawił.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego S. W. nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110 lub art.110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2018r., poz.1270 ze zm.). Ubezpieczony domagał się takiego przeliczenia przy uwzględnieniu faktycznie uzyskiwanych zarobków w latach 1974 - 1978 w miejsce przyjętych przez organ rentowy wynagrodzeń minimalnych.

Zgodnie z art. 110 ustawy emerytalnej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Zgodnie z art.110a ustawy emerytalnej wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury,

a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy

lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu).

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przeliczenia świadczenia z art.110 ustawy emerytalnej. Warunkiem koniecznym dla takiego przeliczenia jest ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyższego niż dotychczasowy przy uwzględnieniu zarobków przypadających chociażby w części po przyznaniu świadczenia. W przypadku ubezpieczonego najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury górniczej wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia i z uwzględnieniem zarobków z 2017r., czyli przypadających po przyznaniu emerytury górniczej, wyniósł 249,35 %, a więc okazał się niższy od dotychczas przyjętego 301,17%.

Ubezpieczony nie spełnia także przesłanek do przeliczenia świadczenia na podstawie art.110a ustawy emerytalnej, gdyż ustalony j.w. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekracza 250%, gdy zgodnie z powołanym przepisem warunkiem takiego przeliczenia jest posiadanie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyliczonego z uwzględnieniem wynagrodzenia po przyznaniu prawa do świadczenia, przekraczającego 250%.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

SSO Grażyna Łazowska